

ZVON

LEPOZNANSKI LIST S PODOBAMI

Leto V.

Na Dunaji 1. avgusta 1879.

List 18.

S o č i.

Krasna si, bistra hči planin,
Berdka v naravni si lepoti,
Ko ti prozornih globočin
Nevihite temne serd ne moti, —
Krasna si, hči planin!
Tvoj tek je živ in je legak,
Ko hod deklet s planine;
In jasna si, ko gorski zrak,
In glasna kakor spev krepak
Planinske je mladine, —
Krasna si, hči planin!
Rad gledam ti v valove bodre,
Valove té zelenomodre:
Temna zelen pogorskih trav
In vedra višnjevost višav
Lepó se v njih je zlila;
Na rósah sinjega neba,
Na rósah zelenih gorá
Lepoto to si pila; —
Krasna si, hči planin!
Ti meni si predraga znanka!
Ko z gorskih prišumíš dobráv,
Od doma se mi zdiš poslanka
Nesoča mnog mi ljub pozdrav;
Bog sprimi te tu sred planjav!
Kakó glasno, ljubó šumljáš,
Kakó čversto, krepkó skakljáš,
Ko sred gorá svoj pot imáš!
A ko pridereš na ravnine,
Zakaj te živa rádot mime?
Kaj trudno lezeš in počasi?
Zakaj so tožni tvoji glási?
Težko se ločíš od hribóv,
Zibelke tvojega valovja?
Mar veš, da tečeš tik grobóv,

Grobóv slovenskega domovja?
Obojno hol pač tu terpiš!
V tej bóli tožna in počasna —
Ogromna sólza se mi zdiš,
A se kot sólza — krasna!
Krasna si, bistra hči planin,
Berdka v naravni si lepoti,
Ko ti prozornih globočin
Nevihite divje serd ne moti!
Pa, oh, siroti tebi žuga
Vihár grozán, vihár strašán:
Prihrámel z gorkega bo juga,
Divjal čez plodno bo raván,
Ki tvoja jo napaja struga —
Gorjé, da daleč ni ta dan!
Nad tabo jasen bo oblók, —
Krog tebe pa svinčena toča
In dež kerváv in solz potók
In blísk in grom, oh — bitva vroča!
Tod sekla britka bodo jekla,
In ti mi boš kervava tekla:
Kri naša te pojila bo,
Sovražna te kalila bo!
Takrát se spómni, bistra Soča,
Kar górko ti sercé narača:
Kar bode shranjenih vodá
V oblakih tvojega neba,
Kar vode v tvojih bo planinah,
Kar bode v cvetnih je ravninah,
Tačas prodérvi vso na dan,
Narásti, vskípi v tok strašán!
Ne stískaj v meje se bregóv, —
Serdita čez branóve stópi.
Ter tujce zemlje lačne vtópi
Na dnó razpenjenih valóv!

Gr.

Odlični pesniki in pisatelji slovenski.

III.

Matija Čop.

5.

P^{er}va zasluga Čopova je ta, da nam je od l. 1829.—31. spisal prvo in do današnjih časov še najkorenitejšo literarno zgodovino slovensko, katera nam osobito starejšo dobo slovstva slovenskega sicer kratko, a jako krepko in jedernato opisuje. Šafařík, tedaj gimnazijalni profesor v serbskih Karlovcih, dal je l. 1826. na svitlo svojo znano knjigo: „Geschichte der slavischen Sprache und Literatur nach allen Mundarten“. Dasi ravno je bila ta knjiga delo posebne imenitnosti in čudovitega mnogoletnega truda, vendar se je nahajalo v njej mnogo napak. Te je hotel Šafařík iz nje iztrebiti in po verhu tega še novega gradiva nabrati, da bi spisal korenito literarno zgodovino slovansko. Iskal je pomočnikov po vsem slovanskem svetu. Slovenskemu oddelku prosil je pomoči Kopitarja in ta se je obernal l. 1829., kakor vidimo iz pisem, do sedaj se ohranjenih, a ne še natisnenih, do našega Čopa, ki je drage volje prevzel nalogo spisati biblijografijo in literarno zgodovino slovensko od l. 1550.—1830. Doveršil je delo v dveh letih in junija meseca l. 1831. poslal je Kopitar Čopov rokopis, obsezajoč 50 velikih pol, Šafaříku s to opazko: „Es sind herrliche Beiträge und ich zweifle, ob Sie sonst woher eine so brave Vorarbeit erhalten haben können. Čop ist ein milder Rezensent und von extensivem Vergleichungsgesichtskreis“. Na podlagi Čopovega rokopisa doveršil je Šafařík uže

l. 1833. zgodovino slovenskega slovstva, a na svitlo prišla je stoprav po njegovi smerti l. 1864. Rokopis vernil je Šafařík Čopu; po njega smerti prišel je v roke Kastelecu, pozneje E. H. Costi, kateri ga je tudi v poročilih kranjskega zgodovinskega društva na tanko opisal. Ko je bil l. 1875. Costa umerl, bila je pač dolžnost prvega našega literarnega zavoda kupiti ne samo ta rokopis Čopov, nego vso knjižnico Costovo, ki je bila, kar se tiče slovenskih knjig, gotovo najbogatejša in najpopolnejša zbirka na vsem Slovenskem, tedaj neizmerno dragocen vir in pripomoček bodočemu spisovatelju literarne zgodovine naše. A čestite može, ki so z velikimi žertvami ogromno Zoisovo, ogromno Kopitarjevo knjižnico oteli slovanski domovini, te uže zdavna krije hladna zemlja, in sedanji rod, živeč v ničevem materijalizmu in političnem kovarstvu, nēma razuma za take narodne svetinje. Ruska vlada kupila je Costovo knjižnico in z njo vred romal je Čopov rokopis v peterburško vseučiliško biblijoteko.

Druga zasluga Čopova je ta, da je bil on pravi duhovni oče „Kranjski Čebelici“. Koliko je ta pesenska zbirka pomōgla v prvi verstí slovenskemu pesništvu, a tudi slovenskemu slovstvu v obče, o tem nečem govoriti, saj se je uže toliko pisalo, tolikrat pravilo, kakšno neizmerno važnost ima ta drobna, ponižna knjižica za slovenski svet; a poudarjati mi je, da največ in najprej

moramo Čopu zánjo hvaležni biti. Da je bil on njé buditelj, to jasno vidimo iz pisem, katera je l. 1833. Preširen iz Celovca pisal Čopu. Žal mi je, da dotičnih mest ne morem tukaj navajati, kajti blagovoljni čitatelj videl bi potem, da je „Čebelico“ Čop urejeval, Čop popravljaj in da se je Čop največ trudil tudi osornega Kopitarja prijaznost nakloniti jej. In v tem oziru posebno imenitno je dolgo Čopovo pismo Kopitarju od 16. majnika leta 1830, v katerem krepko zagovarja Preširnové in Potočnikove pesni. Kopitar je namreč sodil o njih, da so... brez vsake cene, ker jih kmetje ne bodo umeli. (!!!) Čop mu dokazuje, da na kmetske ljudi ti pesniki niti mislili niso; tém naj, kakor do zdaj tudi odslej, duhovniki knjige pišejo, nego da „Čebelica“ je v prvi versti namenjena omikanemu občinstvu. Potem z mirnimi, lepimi in tehtnimi besedami pobija Kopitarjeve nazore o pesništvu sploh, ter konečno pravi, da, ako mu ne ugajajo Preširnové pesni, osobito elegija „Slovo od mladosti“ in njegov „Povodnji mož“, čital jih je gotovo „in übler Laune“.

Da je „Čebelico“ na svitlo dajal Kastelec, a ne kedó drugi, to se dá prav naravno tolmačiti; bil je namreč mej vsemi tedanjimi pesniki slovenskimi jedini, ki se „s cesarjem ni kregal“ in imel je največ tergovskega razuma v glavi. Preširen, neplačani praktikant je ni mogel zalagati, ravno tako Čop ne, ki v necem pismu Kopitarju toži, da se mu v Ljubljani (1829.) slabo godi, slabše nego se mu je na Poljskem.

Tretja zasluga Čopova je ta, da je l. 1833. v „abecedni vojski“ Slovence junaški vodil ter se svojim ostrim

in učenim peresom vse sovražnike stare naše abecede srečno premagal.

Abecedna vojska traje pri nas uže toliko časa, kolikor let ima slovensko slovstvo. Uže Trubar pisal je l. 1555.: „Mi smo Bug veí dosti zmišlouali, skakouimi puhstabi to našo bessedo bi mogli prou po tei Orthography staltnu inu zastopnu pissati, da bi preueliku puhstabou oli Consonantou kani sillabi ne iemali, koker ty Peami inu drugi deio, kateru ie gerdu viditi“.

Da je bil Trubar koreniteje slovanski omikan, poprijel se je cirilice, jedine prave sedanje in bodoče slovanske azbuke, in abecedne vojske bi Slovenci ne poznali; kajti za Trubarjem bil bi jo dan danes pisal uže ves slovanski jug. A uklenil je slovanske glasove v preozko latinico, zategadelj so tudi njegovi nasledniki „Bug veí dosti zmišlouali“, kako bi si pomogli. Krelj in Bahórič, pozneje Popovič in Gutschmann in za njim osobito Kopitar in Ravnikar — vsi ti in še mnogi drugi razumni možje belili so si glave z našo nedostatno abecedo. A dejanski sta se Trubarjevi t. j. Bahóričevi abecedi uperla najprej Peter Dajnko l. 1824. sê svojo „krevljico“, kakor jo je Preširen imenoval, in Fr. S. Metelko l. 1825. sê svojo „zábičico“, kakor jo je bil dr. J. Župan kerstil.

In sedaj začela se je po vsej Sloveniji prava babilonska zmešnjava. Danjko in njegovi štirski prijatelji pisali so „krevljico“, katero je vlada tudi v ljudske šole vvedla: na Kranjskem poprijeli so se osobito mladi duhovniki pisatelji metelčice, katerej je stolni dekan in šolski nadzornik Jerin v kranjske ljudske šole pot ugladil: starejši in mlajši razumnejši posvetni pisatelji in tudi nekateri duhovniki, n. pr. dr. Župan, ostali so pri

stari Bahoričevi pisavi. In tako je pretila silna nevarnost, da se bode ta mala uboga peščica Slovencev v našega slovstva neizmerno škodo razkrojila in razdelila v tri sovražna kerdela, osobito ker je tudi vlada vsaj s perva to pogubno novotarstvo izdatno podpirala po svojem načelu: divide et impera!

Soper to pogubonosno in žalostno zmešnjavo, soper danjéico in metelčico vzdignejo se zdaj na Štajerskem mladi, a duhoviti Murko, na Koroškem Jarnik in Slomšek, na Goriškem Stanič, na Kranjskem prof. Župan in naš — Čop.

Kako se je začela, kako veršila, kako končala abecedna vojska, o tem ne morem v „Zvonu“ govoriti, ker bi moral najmanj tri njegove liste popisati, da bi vsaj glavne točke navél. Kedor se hoče s tem literarnim bojem vsaj nekoliko seznaniti, ta vzemi v roke preizverstni Marnov „Jezičnik“, IX. leto, kjer nam pisatelj od 13. do 45. strani podaje celoten pregled vsega abecednega bojišča.

Kar se tiče slovnice Metelkove, bili so vsi njegovi nasprotniki zložni v tem, da je sicer v obče izverstna učena knjiga, a da je osnovana na napáčni podlagi, ker se naslanja samo na dolenjsko narečje, tako da, kedor bi hotel dosleden biti, moral bi jedno in isto besedo večkrat na Kranjskem drugače pisati nego na Koroškem, na Primorskem drugače nego na Štirskem, ker se po vseh teh pokrajinah časi drugače izgovarja.

Kar se tiče novih čerk, zlagali so se Metelkovi nasprotniki v tem, da so prvič v obliki nesrečne in veliko gerjše nego stare Bahoričeve; da je drugič njih število premajhno in nedostatno, ker z dvaintridesetimi čerkami ni možno še točno zaznamenovati vseh slovenskih

glasov in da so tretjič nepotrebne, ker za silo tadi z latinico v našem jeziku izhajamo, ako na čerke delamo različne pike, čerte in priglase. S kratka: Ako sprejmemo metelčico, tako so terdili, potem Slovence obzidamo s pravim kitajskim zidom ter jih ločimo v pisavi od vsega omikanega sveta, ker naš narod ne bode znal družih knjig čitati nego svoje, a naših nihče drug nego mi sami.

Spomina vredno je tudi to, da so bili skoro vsi Metelkovi odločni skriti ali očitni sovražniki „Kranjske Čebelice“, osobito Preširnovih pesni, dasiravno se ne more terditi, da bi bili vsi nasprotniki Metelkovi tudi prijatelji Preširnu in njegovim pevskim tovarišem. Poleg boja soper bahoričico bojevali so se torej Metelkovi tudi kolikor toliko soper slovensko pesništvo, kajti Čebelične pesni jim niso nikakor bile po godu, temveč terdili so o njih, da so po vnanji obliki nedoveršene, po mislih pa celo grajevredne in — nemoralne.

Prvih šest let bojevali so se Metelkovi prijatelji in nasprotniki samo s prijateljskimi dopisi ali prijateljskimi pogovori v raznih družbah. Pervi je l. 1831. na Metelkovce javno streljati začel prof. Župan, za njim l. 1832. Murko in na posled je l. 1833. Čop svoje baterije v boj privedel ter zmago Metelkovih sovražnikov za vselej odločil, priobčivši v ilirskem listu 39 strani dolgo razpravo pod naslovom: „Slowenischer ABC-Krieg“, katera je, s čudovito učenostjo v krasnem jeziku in elegantnem stilu pisana, Metelkove priveržence popolnoma poterla in na vse strani razperšila.

Ali ko je bila Metelkova stvar uže tako rekoč izgubljena, vstane Čopu na jeden pot nepričakovan, hud sovražnik

— njegov dosedanji osebni prijatelj, nezmotni Kopitar.

Čop in Kopitar bila sta si prijatelja od tistih časov, ko je prvi na Dunaji studiral; pozneje sta si pridno in prijateljski dopisovala in mnogo tacih pisem Čopovih ohranilo se nam je v konceptu. Iz teh jasno vidimo, da je bil Čop, osobito v Ljubljani, tako rekoč agent Kopitarjev, kateremu je kupoval vse v novič na svitlo prišle knjige slovenske, a zbiral in pošiljal mu je tudi starejše knjige iz protestantovske dobe. Posebno oživelo se je to dopisovanje okoli l. 1830., ko je prišla „Čebelica“ na svitlo. Preširen in drugi prijatelji s tem dopisovanjem niso bili nič kaj zadovoljni, ker so menili, da Čopu škoduje Kopitarjev vpliv ter mu izpodkopáva njegovo samostalnost. Tako n. pr. se Preširen v pismu iz Celovca 13. febr. 1832. norca dela iz Čopa:

(Konec prih.)

„Viel kratzfüsselnder Bücklinge macht Freund
Čóp dem Kopitar;
Lässt kein — — — los, eh' er geschrieben nach
Wien“.

Potem nadaljuje: „Von Laibach aus schreibt man mir, dein Verstand befindet sich zwar nicht wie jener Rolands im Monde, jedoch auch nicht bei Dir in Laibach, sondern in Deposito des Herrn Custos Kopitar. Ich theile mit meinen slavischen Freunden die Freude, dass er nicht abgeneigt zu sein scheint. Dir etwas von solchem zur Recension der Čebelica zukommen zu lassen. Leider ist dies hinsichtlich der Beleuchtung des Abstreites noch nicht der Fall. Wir sind gesonnen diesfalls bei ihm bittlich einzukommen. Sapere aude! . . . Lass Dich von Kopitar nicht zu sehr bevormunden“!

Fr. Levéc.

Pravda mej brátoma.

Povest iz zdanjega kmetskega življenja, spisal Josip Jurčič.

VII.

Mesec je svetil poln ali to noč posebno svetlo po vasi. Psi so lajali in tam za poslednjo hišo je zdaj zaukal ponočnjak, v bližnji sosednji vasi mu je odgovarjal drug, na stezi sredi velicega polja se mu je tretji odzival. Stari ded, ki je brez spanja prekladal po terdem ležišči svoje onemogle kosti, mermral je: o ti neumni mladi svet, ti; ves dan dela in terpi, po noči pa okolo rohni, ko bi lahko spal in rad spal, a človek ne more očesa zatisniti.

Mej tistimi starimi pa, ki niso mogli očesa zatisniti, po sreči ni bila stara Ko-

vačka. Trudna od celdanjnjega dela, uterjena in zdravo-koščena žensčina je spala kakor polh. V istej sobi na slabo pregernenej klopi blizu okna je spala nje hčerka Urška.

Tako le okolo polnoči je moralo biti, ko se Urška zbudi prestrašena. Zdi se jej, da je nekedó na okno poterkal in uže hoče mater klicati, vendar čaka še en hip. „Ték-ték-ték“, poropóče zopet rahlo po starej prebitej šipi in zatiševán glas se čuje: „Urška, odpri“!

Urška izpozna ta glas takoj. In vsi mogoči čuti hipoma obleté ubozega

dekleta: veselje in radost, da jo kliče on, a silna groza in strah ob jednom, kaj bode, če se nje mati vzbudé, tu v kotu!

„Urška, slišiš“? ponavlja se tam skozi razpoko pri šipi.

Ona, v strahu, da se mati ne bi vzbudila, če on še enkrat poterka, vstane tibo in po perstih stopi k oknu, polagano malo odpre in reče šepetaje, a tako kakor da bi bila jezna:

„Pojdi strani, precej, pojdi, pusti me“!

„Odpri mi okno in govori z menoj, Urška, če ne...“

„Pojdi proč“! silí ona.

„Pa ne grem“!

„Jezez-te-ne! Kaj bo, če se mati vzbudé, tu zraven mene spé, lepó te prosim, Tone, pojdi proč, lepo te prosim; če se mati vzbudé in te slišijo...“

In dekle se skoro joče v svojem strahu in mordà še iz družega uzroka.

„Pa ne grem prej, predno mi v roko ne sežeš, da nisi nič huda na-me“, prosi on.

„Če potlej precej pojdeš strani“?

„Pojdem“.

Ona pomoli tresočo se ročico skozi malo okence; on jo stisne, da jo je skoro zaboleda; ali kar je najhuje: neče je izpustiti takoj, temuč pripoveduje jej, kakó si ne more nič več pomagati — vse je zastonj, — reci kar hočeš, — ljudje naj se obesijo — če hočejo, — ali on jo

ima rad takó močno... Urški je kar mergolelo pred očmi.

Ko je nazadnje vendar odšel, siljen in prošén, padla je bila deklica na svoje ležišče po klopi, nekaj časa si ni upala dihati poslušaje, da li vendar mati res terdno spi in da li res ni ničesa slišala. Kar jej je Tone pripovedoval tu pri okenci, — kajti, da je Beranov Tone klical jo, to se mendà brez povedanja ugame.

Mati pa je na dolgo sapo vlekla in izpuščala kakor ljudje, ki terdno spé.

Ko se je dekletce o tem prepričalo, minil jo je še le strah. Zakrije si obraz v temi z obema rokama in izkuša misliti, kaj je bilo, kaj je dejal, kakó je dejal, ali je bil res on, ali se jej ni sanjalo.

In ko je vse premislila, naglo ponovila si vse, zopet od kraja začela in pri onih besedah obtičala, ki so jo najbolj veselile, — oblijó jo solze, redke solze čiste, nedolžne človeške sreče.

Plakaj, dete mladó, le enkrat tekó solze veselja in sreče perve ljubezni, nekateri pravijo, da je tak hip otročji, drugi celó da je neumen, ali vendar mendà vsi, ki so ga prebili, govoré lepó o njem v svojej duši, kadar so sami in s pesnikom vred obžalujejo, da je tist srečni hip uže prešel in se ne verne več. —

(Konec prih.)

Slovó in naročilo.

Prijatelju *Ig. Gr.*

Le pojdi torej, duša draga,
Čeprav težko mi je slovó;
Naj meni teče solzna sraga,
Pa drugim boš vedril okó.

Med tujce ne, ti greš med brate,
Da zánje trudiš dan se vsák,
Da vzóre uresničiš zláte
Kot narodnják in poštenják.

Hudobnež je — podoben slani,
Ki padla v mézrli nóči je, —
Kar ta je vertu in poljáni,
Kreposti on cvetoči je!

A mož poštén je — solnce zláto,
Ki razsvetljuje, greje svet;
Ki v pisan svet ogrinja trato,
Ki vért in gaj odeva v cvet.

Visoko čislam učenjaka,
Ki nam preganja temo zmot,
A bolj še cénim poštenjaka,
Ki vé in hodi pravo pot.

Ti učenóst s krepóstjo združí,
Kot solnce strinja luč in moč;
S tem domovini zvésto slúži,
Nevtuden zánjo dan in noč!

Značajen sam, še v ljudstvu značaj
Oživljaj, góji in krepčaj,
Na to mi pérovno skerbo obráčaj,
To naša je naloga zdaj.

U sërca ljubljenih rojâkov
Sej seme plemenitih rôž,
Da homo — narod poštenjakov,
Da homo — narod vérlih môž.

Kar sanjala v trenutkih zlatih
Sva sanj za narod naš kedâj,
Vse uresniči zdaj pri bratih,
Življenje zdaj uzorom daj!

Le pojdi torej, duša blaga,
Serénô na delo sveto tó;
Naj teče meni grenka sraga,
Otíraj drugim jih skerbnó!

X.

Misli g. Jeremije Tožnika v Dolgi vasi.

(Dalje.)

Pustite me izgovoriti! Vsi smo nedolžni; priznajte ali nepriznajte. To je veda čisto nova, izpeljana iz gerškega jezika; kedor je bil v latinskih šolah, pa ve. Po mojem mnenji ta ne more biti nikedar dober učitelj, kedor ni pedagog[«]!

„Oha[«]! zavpije župan, „kaj pa ranjki Kopriva, ki je orgljal, kakor bi angeljce —“

„Kajti vsake reči se je treba učiti, predno se zna; samoukov pa danes ni[«]!“

„Prosim, Jeremija[«], poprimo zopet župan, „jaz bi dejal —“

„Razen nekaterih gospodov županov; todâ jaz govorim o navadnih ljudeh. Iz vsega tega torej prvič sledi, da stoji naša reč slabo, jako slabo. Drugič pa treba pomisliti, da gredó najbolj nardarjeni mladeniči v učiteljske; ideja, pravi idejal, to se pravi vzvišenost, hrepenenje po tem, kar je pravo, dobro in lepo, dobi se prav za prav le v tem stanu, h kateremu se tam pripravljajo; kaj pa se dá tudi družega doseči tukaj! Mi smo posvetnjaki, lovimo vsakdanje reči, todâ kedor se posveti izohrazevanju človeštva, ta je roba! Iz tega se jasno razvidi, da nam ginejo, da nas zapuščajo

idejali; brez idejalov pa ni umetnosti, ni poezije, ni literature ali slovstva! — Potém! — mislim, da tretjič[«]?

„Dà, tretjič[«], pravi Jesihar, ki je zanzamoval vse točke s kredo na mizi, da ne bi Jeremija goljufal, kakor je že večkrat poskušal.

„Vedeti moramo tretjič[«], nadaljuje govornik, „da so otroci naše upanje ali naša nada. Dokler je nada dobra, vse je dobro; če je pa up šel po vodi, rekel bi Preširen, pa še mi pojadrjamo za njim; to je: proč je z vsem. Sedaj pa premislite: učitelji so sovražniki našega jezika: otroci ga bodo sovražili ravno tako: kajti mlado šibko drevo se nagne, kamor kedó hoče; in le pazite, pravim jaz, mali paglavci še skrivajo iz začetka svoje renegatstvo, ker se boje očetove šibe, todà kaj, kader so sami na paši! In pozneje kot mladeniči in možje, hipoma bomo imeli terdih Nemcev celo vas. Potlej pa recite, da sem črnogled! Predobro se vse sodim, nikar pre-slabo[«]!

„Todà kmet, to je korenina[«]! opomni župan, „je slovenski oratar! To je —[«]

„Ali kaj se hoče, če pa červ izpodjeda koreninice! Naraščaja nam manjka, naraščaja; to je vsa nesreča! — V čerterto je pa pomisliti, kak upliv imajo učitelji na vse ljudstvo, staro in mlado! Učitelj, ljudski učitelj, kakor je sedaj v navadi, je tako rekoč upodobljena nova doba. On je zveden v vseh vedah in umetnijah; kolosalno slovstvo nemško mu je do cela znano; druge literature so mu odperte; on pisari po časnikih! Ni ga učitelja več, da ne bi pisal; to je znamenje časa: to je za nas pravi mene, tekel; s tó konkurencijo je nemogoče boriti se, kajti nas eden, ki ima tudi misli, ali se jih upa objaviti? Ne, kar

je se vé v veliko škodo. Tam pa vsak, naj ima kaj misli, kakor se zgodi mnogo-krat, ali pa tudi ne, vse pisari; nemški se ve da. Ali ni to nesreča za slovenščino? Naše slovstvo zaostaja, ono pa, silovito že samo ob sebi, množi se tako neprestano, o žalostna nam majka! Se ve da se mi bo reklo, da pisanje ne škodi, le berilo; todà to se počasi tudi upelje in ugnjezdi, kajti pisatelji so silni in najemajo skoro ljudi na branje. Žid pride pri stranskih vratih nazaj, če ga zapodiš pri glavnih, in reci takemu literatu, da ga ne maraš, da ti je zopern: mislil bo, da se šališ, in ti dejal, kako si dovtipen; le s pota ti ne gre sè svojim zapeljevanjem. In tako vidim mrežo raz-peto čez vso milo domovino in pomočka — ni ga, ni ga! Zastonj se trudimo in ubijamo[«]!

„Pa prišel bo dan plačila[«], pravi župnik.

„In davki se bodo zmanjšali[«], pri-terkuje župan.

„Šestič —[«]

„Sedmič bomo naredili[«], pravi Je-sihar.

„Naj bo! Torej sedmič pa človeška omika če dalje bolj napreduje. Znano je, da vé pri nas otroče osmih let več, kakor kedaj v starih rimskih in gerskih časih prvi modrijan[«].

„Ni mogoče[«], čudi se župan, „Salomon, Salomon na primer, ali pa kralj Matjaz[«]!

„Salomon? Pojte, pojte se smesit, če mislite —[«]

„Gospod Jeremija[«]! oglasi se župnik, „o Salomonu pa le dostojno, to je pa moja stvar! Jako neprimerno je Salomona primerjati z današnjim učiteljstvom; tudi ne, „si parva licet componere[«], ali pa „quod licet bovi[«]!

Klepetanje.

„Pa vendar ni vedel, da se zemlja suče“, odreže se Jeremija.

„Kaj da res tega ni vedel“? zavzame se Jesihar, „no to je pa hudo“.

„Toda tiho! Omika se širi v vse kroge. V starih časih so se po Homerji učili brati, kedó ima ušesa, naj posluša“!

„Jeremija, sedaj bo pa meni kmalo dosti“! opomni Jesihar, „da bi že zmiraj kedó ščeval in bi ščeval. Ali se obnašaj spodobno, ali pa —“

„Sedaj pa so v abecedi Aristotelovi članki. Koliko tehta solnce, vé vsak dečko po novi vagi; zakaj teče voda navzdol, dokažejo ti z neoveržnimi dokazi; ta si stavi iz ilovice hišo v gotiskem, óni v romanskem slogu; renaissance, če veste, kaj je to“?

„Vedel sem že“, pravi župan, „pa človek pozabi“.

„Ta pride še tudi na versto; káko vlado imajo v Madagaskarji, dobra polovica vé; boljši učenci ločijo natanko klasično in romantično poezijo in druge take reči. Pa kedó jih vsega tega nauči in sicer igraje? Naša šola in njeni razsvetljeni zastopniki! In žalibog! leti nas zapuščajo; se ve, race se selé iz ladje, ki se misli potopiti, pravi nemški pregovor“.

„Podgane, podgane“! popravlja župnik.

„Ali veste, s kom sem jih bil jaz pregnal“? dostavlja Jesihar; „sè samim

čistim terpentinovim oljem, pa nekoliko mišice vmes pa babjega zoba —“

„Jaz slovením prosto“, odgovarja Jeremija; „ne hlapčevsko, gospod župnik. Torej, majejo se stebri našega slovenstva, popuščajo nas najboljši možje in samo plevel —“

„Lažeš, Jeremija, samo pleve se —“

„Ostanejo in —“

„Mendà ta tudi že čaka, da bi —“

„No, ampak zastonj je vse prizadevanje in samo norci —“

Sedaj pa poskoči župnik po konci:

„Kaj, mi smo norci“! in Jesihar pridene:

„Kaj to si dejal, ti nesrečni Jeremija“!

„Ven z njim“, kriči župnik.

„E pur si muove“!

„Ven“!

„I tako pa pojva no, Jeremija“, pravi Jesihar, „kaj boš upil, žaba! Plačaj svoj dolg, ali si ti kak pošten Slovenec, če piješ brez denarja! Aló, varuj se“!

V tem hipu je Jeremija v veži in družina so ravno večerjali.

„Lahko noč, gospod Jeremija“, reče dekla, ali danes pa tako zgodaj“?

„Bo že čas, pravi on in izgine v noči.

„To so ljudje“, pravi sam pri sebi, „brez parlamentarne omike; še govoriti me ne pusté; zmerom vse vmes vpije. Deset člankov so mi pozerli. Usoda! zakaj nisem jaz župan“! —e—

Na planinah.

(Dalje.)

Manjkalo je nam ob pravih časih dobrih mož in še zdaj jih nimamo. Dajali smo préd voglje na Javornik in na Savo. To so bili še dobri časi, dobil se ie še

denar v roke, dandanes pa je stvar druga, kar gospoduje pri nas tale družba. Mi nimamo nič in koliko ima ona, tega nečem presojevati. To vem, da tisti

gospodje, ki so bili préd na Javorniku in na Savi, in katere smo precej visoko cenili in jih spoštovali, tisti gospodje so izgubili pred ljudstvom vso veljavo. Ne smem dalje govoriti, serce mi poka v persih, ako premislim grozno izpremembo. In kaj še bode, ako pojde tako ta reč naprej. Koder se je pasla vsako leto naša goved, kjer smo imeli konje na paši, tam se nam dandanes živina strelja; in mi se ne smemo pritožiti, ali če se? Res je taka. Ne smeš si usekati lesa brez družbinega dovoljenja, da bi si raztergano streho popravil, ne da bi si na ognjišči zakuril, ako ne dobiš dovoljenja pri družbi. Dovoljenje dobiti je pa grozno težko, ker vsake verste ovirov imajo gospodje dosti, ako ti nočejo prošnje uslišati. Čudno so se izpremenili časi! Posebno od tačas, kar smo kmetje gosp. P. volili namesto družega nam nasvetovanega gospoda v deželni zbor, so se nam vsa pota zaperla. Popred se je kmet še poslušal in je včasih dobil svojo pravico, ako se je pritožil ali je prosil na pravem mestu; zdaj pa je gotovo vselej spodaj, ako se le zmeni in navskriž pride z družbo. Bati se nam je, da nam bodo vse pobrali, ne samo gozdov in paše, temuč celo po naših rotih bodo padli in še polja se nam bodo polastili, ker ako se jim prvo, namreč za gozde, posreči, bodo tem pogumnejši in še tersi postali, kmet se pa menil ne bo več, ker si bo mislil, da je vse zastonj, kakor je tudi res. Na tem smo, da nas bodo pregnali. Veliko jih je že šlo naših ljudi iz kraja, in še bi jih slo, ko bi le toliko imeli, da bi si pot plačati mogli v daljno Ameriko. Mislita, da človek z lahkim sercem zapusti lastni kraj? Jokajo se, še možje plakajo kakor otroci, več sem jih že videl in slišal,

predno se ločijo od lepe domovine, ali kaj se hoče? Mnogo družin imamo že v severni Ameriki.

Kaj jih je tja spravilo? Ni jih vleklo bogastvo tamošnih krajev, temuč prisililo jih je tlačenje v domovini, pomanjkanje dela in zaslužka, ker se jim je jelo to kratiti in pobirati, kar so njihovi predniki uživali in uživati smeli. Lahko bi vama mnogokaj povedal, ker star sem, izkusil sem nekaj, dosti dobrega in slabega, vendar moram reči, da zadnja leta veliko več žalostnega kot veselega. Čeravno sem bil vedno rajši pri veselih kot pri žalostnih ljudeh, čeravno sem vedno rad bil dobre volje in sem šalo ljubil ter se kedaj dosti šalil, vendar me je vse to minolo. Ni samo zaradi starosti, marveč vselej spreleti me nekak strah, ako se spomnim današnjega našega stanja in nimam več veselih ur. Kaj bodo začeli naši otroci, si mislim, kako bodo živeli naših otrok otroci, ker pobralo se jim bode vse, kar so imeli njihovi pradedi!

To so misli, ki me dosti noči terpinčijo na deskah in slami v pograda, kjer sem včasih tako brezskerbno in sladko prespal vso noč!

Vidita me starega, pa reči moram, skoraj vesel sem, da so me leta došla, vesel, pravim, sem pri vsej svoji žalosti, pri vseh težavah. In kako bi ne bil? Nadejam se vendar in upam, da me bodo položili tam, kjer so me nesli pervikrat v cerkev, tudi v černo zemljo. Upam, da bodo trohnele moje kosti v domači zemlji in to mi je tolažba. Ne ločil bi se rad od kraja, kjer sem preživel mladost, kjer so mi pretekli poznejši dnevi, ko sem postal gospodar, kjer mi je glava osivela. Še tica ne zapusti rada kraja, kjer je iz gnjezda izletela, živina, ki jo

iz hleva prodaš, obrača se nazaj in se brani poti na tuje; kako bi pač človeku ne bilo hudo ločiti se od domačih snežnikov, slovo dati zemlji, ki jo ljubi, da bi jo branil do zadnje kaplje kervi, ako bi treba bilo? Zjokal bi se ko mali otrok, ako bi moral iz kraja, katerega mi druga zemlja nadomestiti ne more in če ima še toliko bogastva. Tako mislim

(Dalje prih.)

jaz, čeravno jih imam že precejšno stevilo na herbtu; tako mislim in tako čutim in čudim se, da me že ni spravilo pod zemljo, kajti res me dosti mučijo tele misli.

Pa dosti naj bode o tem, poglejmo, kaj žganci! Še bi vama potožil, todà na drugikrat, ako bi se zopet sošli. naj prihranim^e.

S p o m i n i s p o t a.

(Dalje.)

⁶Solnce se je nagnilo na zapad, a nam, ki želimo potovati dalje, raziti se je z ljubeznjivim domačinom in njegovim veselim društvom. Zadnjikrat zazvoné kupice za „srečen pot“, izljubimo se, posedamo na voz in čili konji odleté kakor bi za njimi gorelo. „Živeli! Srečen pot!“ kliče vse društvo za nami, dokler nas ne zakrije visoka koruza. Pa kmalu nas mine polje in pred nami se razprostirajo ravne in široke livade in pašniki, katerim konca ne moremo doledati. Po njih se pasó in poigravajo kerdela grivastih konj, da jih je veselje gledati. Posavski konj sicer ni velik, niti vitek in gladek, ali za to je močen in gost, širokih pleč in iskrih oči, zraven poskočen in muhast, ali ob enem tudi kroták kakor jagnje. Poleg tega je za čudo uztrajen, rekel bi neugnan, in zmeren kakor njegov dolgouhi sivi bratec. Naš „cerlenko“ le redkokedaj dobi ovesa ali kacega družega žita pod zobe, zadovoljava se samim senom, in še to je navadno slabo — prav konjsko. Posavec je; kakor uže znano, glasovit konjar in mnogo derži do lepe živali, katero v var-

stivo izročá sv. Bartolu. Da bi na Bartolovo prišli v Posavje, imeli bi kaj gledati. Onstran Save v tako imenovanem Turovem polji stoji sredi drevja tik za nasipom stara lesena cerkvica, posvečena sv. Bartolu, konjskemu zavetniku. Ta cerkvica, podpadajoča pod župo veleševsko, priprosta je in zanemarjena, ali na ta dan zgerne se okoli nje sila naroda iz vsega Posavja. Pod drevjem se toči vino, kuha meso, peče pečenje, slepec gode na eno struno in preletečim glasom pojoč otožne pesmi prosi milostinje. To je stiska in vretje! Prava narodna svečanost. Zdaj zapoje malo cerkveno zvonce. Huka in buka potihne, ljudje se razmikajo v dve strani. klobuki leté z glav. Procesija gre. Počasi se premiče dolga, dolga versta voz, morebiti jih je sto ali še več — v boljših nekdanjih časih znalo jih je biti tudi po tri sto. Pred vsak voz zapreženi so štirje lepi, gizdavi konji, a v grivo vpletene so jim voščene sveče. Prednje konje vodijo mladeniči, noseč v drugi roki voščence, a na zadnjem konji jaha berdak mlad Posavec. Dolgi vozovi so polni

etošnje slame, na nji sedé žene, stare in mlade, sedé dekleta in otroci, vse v najlepši praznični obleki kakor padel sneg, vse poje pobožne pesmi in priporoča sv. Bartolu svoje konjiče. Tako se počasi pomika sprevod in obide cerkev, obide jo dvakrat, trikrat.

Tako se je od starine hranila ta slava, hrani se še dandenes, samo da gre zmerom na manje in sicer v isti meri, kakor propada Posavcem nekdanje blagostanje in z njim konjarstvo. Priča temu so po posavskih zadrugah velike konjske staje, ki so zdaj poluprazne, in meršava kljuseta razdeljenih zadrugarjev. Tu bi bilo pač potrebno, da bi vlada od svoje strani za povzdigo konjarstva in zaboljšanje posavske konjske pasme kaj več storila, nego je do zdaj. Sploh je to največja napaka vseh hervaških vlad in tudi sedanje, da so tako malo storile za pospeh kmetijstva in gospodarstva, ki je vendar povsod prva, a na Hervaškem skoro edina podloga in opora vsemu državnemu bitju. Hervaški kmet obdeluje zemljo z malovrednim starovečnim orodjem in gospodari kakor so gospodarili njegovi pradedje pred sto in toliko leti, ako ne slabše. Da bi sadil in oplemenjeval vočke (sadna drevesa), tega mu ni mari in tudi do zelenjadi nima veselja, edini luk in česen sta mu po volji. O bčelarstvu more se jedva govoriti in kar ga je, nahaja se na isti stopinji kakor pred tri sto leti. Razumnega bčelarja obhajala bi groza, ko bi videl „kóšnice“ svojega hervaškega druga. Svilarstvo, ki nekdanj ni bilo nezatno, propalo je novejšega časa popolnoma. Na spomin te porušene gospodarstvene stroke ostali so kakor stebri sredi razvalin, županijski „nadzorniki svilarstva“, katerim pa njihova popolna nevednost glede vsega, kar

se tiče svilarstva, nikakor ni na poti, ker nimajo ničesa nadzirati.

Vinstvo je pač zadnjih let nekaj napredovalo, todà ta napredek ne gre toliko na vladin rovaš, kolikor se ima pripisati posebnemu trudu nekaterih gospodov župnikov, posestnikov in vlastelinov, ki imajo za ta napredek gotovo več zasluge nego vlada skupaj z gospodarskim društvom. Prva je res pred enim ali dvema letoma v nekatere vinorodne kraje pošiljala potnega učitelja, izkušenega vínščaka, ki je ljudstvo podučeval in mu kazal, kako mora delati, ako hoče iz svojih goríc dobivati več dohodke. Ljudstvo je bilo tega učitelja jako veselo in po hervaškem časopisji je bilo brati, kako hvaležno je vladi, da mu ga je poslala. Todà ta poduk je trajal samo malo časa, vlada ga je kmalu zopet ustavila in o potnem učitelju uže dalj časa ni ne duha ne sluha. Takisto se godi vsaki drugi gospodarstveni stroki, ako prosi pomoči od vlade, takisto se postopa, ako je treba kako cesto delati ali kaki reki strugo uravnati. Vlada se beržčas — kakor po navadi — izgovarja, da za to nima penez. Mogoče, da jih res nima, ali bi jih morala najti in vzeti bodi iz oka, bodi iz boka. Zakaj jih najde za druge stvari? Hervaška zemlja ustanovila si je po vladi in svojem saboru v preteklih dvajsetih letih mnogi zavod, ki je požerl na stotine tisoč narodovega imetka, zavod, ki je sam ob sebi gotovo dober, ali vendar ni tako silno potreben, da ne bi mogli z njim počakati dotle, da bi se položil temelj zdravemu narodnemu gospodarstvu. Siro-maki kuhajo z vodo. Ali Madjar ima tak zavod in kako bi potem Hervat mogel biti brez njega! In tako je res nekoliko istine v onem očitani, ki ga morajo

Hervatje večkrat slisati, da namreč ne zidajo od spodaj, od temelja na višek, temveč nasprotno od zgoraj, od strehe navzdol.

Pred leti se je v hervaškem saboru pretresoval in dognal zakon o necem kulturnem svetu (kult. vieće), ki pa je bilo mertvorojeno, dete in kot tako pokopalo se je tihoma v saborskem ali vladinem arhivu. Svétniki so bili sicer imenovani, ali dosle se ne zna, kakov glas ima kedó, nobeden še ni jeknil. Toliko glasnejše pa kričé ceste in reke, bare in gozdi. „Što bi valjalo da volovi riču, to jarmovi škripe“, veli slavonski pregovor.

Kakor nam je uže znano, ustanovilo se je v prvi ilirski dobi v Zagrebu „gospodarsko društvo“, ki se pa menda svoje imenitne naloge ni nikdar prav zavedalo. Med vsemi sličnimi društvi v Avstriji delalo je morebiti zagrebsko najmanj. Izdalo je „Gospodarski list“ in kupilo si je na neugodnem kraju zemlje za svoje poskušališče. V ta zavod vtaknil se je lep denar, no vendar ni ustrezal svo-

jemu namenu. Z njim se je morebiti okoristil kak odbornik ali kak ud iz bližnje okolice, a deželi ni donasal nobenega vidnega dobička. Tudi z „Gospodarskim listom“ društvo ni bilo srečno. Uredoval ga je ta ali on „literat“, ki takrat baš ni imel boljšega dela. In tako se je prigodilo večkrat, da ga je dobil v roke mož, kateremu je vse gospodarstvo bila deveta briga. I kako ga je vendar uredoval? Prav lahko. Mož je znal nemški in v tem jeziku izhaja množina dobro uredovanih gospodarskih časopisov, možu je bilo treba izbirati. S primerno majhnim trudom napolnil je malemu „Gospodarskemu listu“ malo torbico in ga razposlal vsak teden po hervaškem svetu. Kedor bi ga bil čital, našel bi bil v njem večkrat prav lepe stvari o napredku in razcvitu kmetijstva po Nemškem, Francozkem, Angleškem in drugod, malo ali nič pa o potrebah hervaškega kmetovalca. Ako si hotel izvedeti, kako stojé setve po Hervaskem, kako vinarji, moral si iskati po beških in peštanskih nemških listih.

(Dalje prih.)

Fr. Poljanec.

Pogovori.

XIV.

Ni menda dandanes resnega pedagoga, da bi se odobral mnenje, katero je slavni francoski modrijan Rousseau vzel za podlogo svojemu glasovitemu „Emilu“, mnenje namreč, da se človek rodi ves dober na ta popačeni svet, in da ima torej odgoja edino to nalogo razvijati dobre kali, ki tičé v mladi duši, ali prav za prav: pustiti, da se same razvijajo, ter odstranjevati vse kar bi jih oviralo v njih naravnem razvoji. Enako krivo bi bilo

nasprotno mnenje, da je novorojenca duša polna vseh slabosti, hudobij in napak, posejana tako rekoč sê zgolj slabim semenom, katero je najprej iztrebiti, potem na njegovo mesto dobro, plemenito seme posejati treba.

Resnica biva, kakor navadno, tudi tukaj, med to in ono skrajnostjo v sredi. Dobrih in slabih kalí prinese človek sê seboj na svet, tá več dobrih, ón več slabih, kakor jih je podedoval po svojih

roditeljih, dedih in pradedih. Skoraj nepotrebno se mi zdi izrečno poudarjati, da se to mnenje, ki ga vednost uči, izkušnja poterjuje, po polnem vjema z naukom sv. pisma, ki pravi, da je človek po božji podobi ustvarjen, a da je ta božja podoba nekako otemnela v njem po izvirnem grehu.

To tako otemnelo božjo podobo bolj in bolj oživljati in izraževati v človeku, bolj in bolj podobnega delati ga Bogu, to je naloga odgoji, pravi dosledno vérník: isto, samo z drugimi besedami, zahteva od nje posvetni učenjak (v mislih imam pravega pedagoga), ki terdi, da je odgoji namen „očlovečevati“ človeško stvar, ki je moralno še indiferentna; to je: razvijati in izobraževati otročjo dušo, da se bliža bolj in bolj uzoru, katerega smo si ustvarili o človeku. Ta človeški uzor je samo drugo ime za ono božjo podobo.

Visoka torej in sveta je odgoje naloga! Zbujati, razvijati in gojiti v mladi duši, dobre, plemenite kali, slaba, podla nagnenja zatirati, zaduševati in iztrebljati: to je, kar more in mora prava odgoja.

Začenja se odgoja, ali prav za prav začenjati bi se morala v družini; todà komu ni znano, kàka je sploh odgoja po naših hišah, bogatih in siromaških! Tem imenitnejšo in težavnejšo nalogo ima potem šola, kajti ko bi imela v naravnih razmerah samo nadaljevati in dopolnjevati domačo odgojo, treba ji sedaj nadomestovati, kar se je doma opustilo ali pa popravljati, kar se je popačilo v družini. Ali naj morebiti ljudska šola samo podučuje otroke v branji, pisanji in poštevanji ter nekaterih drugih prvotnih predmetih? podaje jim samo orodje, katero se lahko rabi v slabo kakor v dobro? Če je tako, bilo bi skoraj bolje, da jih zapremo, kar jih imamo, ne pa da bi z

velikimi troškimi še dan na dan družih zidali! Kedó pa naj potem odgojuje mladi rod, če ne šola, ko hiša tako žalostno izpolnjuje svojo sveto dolžnost?

Poleg podučevanja naj torej ljudski učitelj tudi odgojuje mladino, odgojuje z besedo, in zgledom v šoli in z dobrim berilom, katero ji podaje ali priporoča za dom. O tem poslednjem mi je danes izpregovoriti nekoliko besed.

Izkazano je, da nobeden narod ne piše toliko, kolikor nemški. Če nam bode kedaj odgovor dajati tudi za vsako nepotrebno pisano besedo, kakor za govorjeno, ne vem, kako bodo izhajali Nemci pred sodnjim stolom božjim. Spisali so nepotrebnih knjig — o slabih ne govorim — pišejo jih vsako leto toliko, da jih ne potegne četvero kónj! V tem ogromnem številu knjig jih je razmerno mnogo pisanih za mladino. Tudi tu je med mnogim dobrim zernjem mnogo praznih plev, da o ljuliki molčim.

Slovenci imamo do sedaj malo izvernih knjig za mladino: tudi tu si pomagamo, kolikor moremo, s prevodi iz nemškega. Ali tudi prevodov imamo premalo, in še ti, kar jih imamo, niso vsi dobri, Eden ne vé izbrati si za prevod pravega, dobrega izvirnika, drugi ne zna prevajati, tretjemu se pripeti oboje. Majhno, mnogo premajhno je torej pri nas število dobrih knjig za mladino, bodi si izvernih ali prevedenih. Zato je vse hvale in podpore vreden mož, kateri si vestno in uspešno prizadeva ustreči tu našim potrebam, naši mladini podati dobrega, zdravega berila, krepke in tečne „dušne paše.“

Zvonovi bralci pač vedó, kako krepko pourdarjam jaz o vsaki priliki izvornost; v slovstvu za mladino niso tako stroge moje zahteve. Lepo bi bilo res, ko bi

nam tudi na tem polji vstal mož — in zakaj bi ne? — ter iznenadil nas z lepimi pesmami, povestmi in podučnimi spisi za mladino. Jaz vsaj bi bil takega moža vesel; hvalil bi ga in slavil bolj nego ko bi mi poslovenil Enejido, nebeško komedijo in za nameček še vso Klopstokovo Mesijado.

Dokler nam ne pride tak mož, bodimo hvaležni tudi njemu, ki nabere po tujih vertih lepega cvetja ter ga podari naši mladini v blago razveseljevanje. To nam je storil gospod Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vадnici v Ljubljani in mnogozaslužni izdajatelj „Vertca“, časopisa za mladino. Njegovi „Dragoljubci“ — to lepo slovensko imé naj obvelja za nekako čudne „šmarjnice“ — zbirka poučnih pripovedek, dali so povod pričujočim versticam.

Gospod Ivan Tomšič in njegov „Vertec“ ne potrebujeta moje hvale; vendar si

ne morem kaj, da bi je ne izrekel vsaj o „Vertcu“. Očitno rečem, da ga sam z veseljem prebiram; ugaja mi po vsebini in po lepi slovensčini, katero bi si smeli za zgled jemati mnogi pisatelji naši. Z veseljem sem tudi v roko vzel lično novo knjižico G. Tomšiča in z veseljem sem jo prebral do konca. Jaz imam namreč — zakaj bi se očitno ne izpovedal? — med drugimi tudi to slabost, ali recimo raji: posebnost, da rad, s pravim veseljem berem spise prav za otroke ali pa za malo bolj odraslo mladino, samo če so dobri! In ne s kritičnim očesom, berem jih prav najivno, kakor da bi bili zame pisani. Ko sem jih prebral, potem začnem se le kritično premišljevat i o njih. Zaradi té posebnosti pa menim, da imam nekoliko pravice soditi o takih spisih. To hočem storiti tudi z „Dragoljubci“ — prihodnjič!
S.

Slovenski glasnik.

— Dragoljubci. Zbirka poučnih pripovedek. Nabral in spisal Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vадnici v Ljubljani. Zvezek I. V Ljubljani. Založil in izdal pisatelj. 1879. Lepa, lično tiskana in vezana knjižica, o kateri se je in se bode še v listu obširneje govorilo, dobiva se pri Giontini-ju, knjigarju v Ljubljani po 45 kr.

— Jelka. Novela Koste Ristića. Biblijoteke za ženski svet zvezek IX. Izdaje „Serbska knjižara braće Popovića v Novem Sadu. Cena 25 kr.

Listnica uredništva. Slavnemu uredništvu „Soče.“ V 28. št. „Soče“ se zopet nekedó dergne ob „Zvon.“ Na koncu dopisa pristavlja uredništvo „Soče“ naslednje: „G. dopisnika moramo prositi, da nam ne zameri, ker smo skrajšali dopis. Ne maramo vneti boj, ki bi bil gotov, če bi ves dopis objavili.“ — Slavno uredništvo „Soče“ se vara. Za boj je treba najmenj dveh; „Zvon“ se ne spušča v take „boje“. Zastran „Zvona“ naj torej „Soča“ svobodno še dalje prinaša take in enake dopise, neokrajšane, ker se ji je že primérno zdelo z njimi začeti.

„Zvon“ izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 5 gold. za vse leto. 2:50 za pol leta; Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Herrengasse 110.